

Ф. І. Косяченко, І. С. Зігунова

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Тези доповіді присвячені аналізу поточного стану соціального туризму в Україні і його перспективам розвитку. Проаналізовано сучасний стан соціального туризму в Україні, зокрема наявність інфраструктури, програм та ініціатив, спрямованих на підтримку соціального туризму. Розглянуто вектор змін та розвитку соціального туризму в Україні.

Ключові слова: соціальний туризм, аналіз, розвиток, перспективи, туристський потенціал.

Summary. The theses are devoted to the analysis of the current state of social tourism in Ukraine and its development prospects. The current state of social tourism in Ukraine is analyzed, in particular the availability of infrastructure, programs and initiatives aimed at supporting social tourism. The vector of changes and development of social tourism in Ukraine is considered.

Keywords: social tourism, analysis, development, prospects, tourist potential.

Постановка проблеми. Соціальний туризм – це важлива соціальна ініціатива, яка надає можливість вразливим групам населення, людям з обмеженими можливостями та низьким рівнем доходу, відвідувати нові місця, отримувати нові враження та розвивати свої соціальні та культурні компетенції. Проте цей вид туризму в Україні потребує більшої уваги та підтримки з боку держави та інших зацікавлених сторін для того, щоб бути більш доступним та ефективним для вразливих груп населення, оскільки в нашій країні залишається ще велика кількість «бар'єрів» для багатьох людей. Тож в Україні є нагальним питання щодо розвитку соціального туризму, забезпечуючи безбар'єрне середовище для всіх верств населення.

Мета роботи. Визначити сучасний стан соціального туризму в Україні та дослідити перспективи його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Україна має значний потенціал для розвитку соціального туризму, завдяки своїй культурній та природній спадщині, а також наявності численних санаторіїв, пансіонатів та інших закладів, які можуть забезпечити комфортне перебування для людей, які потребують особливої уваги. Проте, для розвитку соціального туризму в Україні необхідна підтримка з боку держави та розвиток співпраці між відповідними галузями [2].

Аналізуючи досвід інших країн, стає зрозуміло, що туристи, які мають інвалідність, є важливою частиною туристського ринку. Тому в Україні на прикладі закордонного досвіду є необхідність у створенні спеціальних сайтів, додатків на телефон для всіх соціально вразливих верств населення, адаптувати екскурсійні маршрути, пам'ятки історії та культури, заклади харчування та розміщення, транспортну інфраструктуру тощо.

В Українському законодавстві уже існують соціальні гарантії для соціально вразливих категорій населення, що пов'язані з усіма сферами життя, проте зважаючи на Європейську інтеграцію України, даних заходів ще не достатньо для цього, оскільки в нашій країні в осіб з інвалідністю залишається ще велика кількість

бар'єрів у житті. Це пов'язано з недосконалою нормативно-правовою базою, у багатьох українців ще не сформована культура поваги до осіб з інвалідністю, та в багатьох немає розуміння з якими важкими проблемами вони стикаються, а наявні послуги з консультації чи процеси доєднання до нормального життя в суспільстві не завжди виявляються дієвими. Для людей із зоровими та слуховими порушеннями залишається відкритим питання повної доступності всіх видів транспорту, соціальної та вуличної інфраструктури. Не весь транспорт та його види облаштовані згідно з існуючими стандартами та потребами осіб з інвалідністю. Не всі заклади харчування та проживання, музеї чи аптеки, ліфти, ескалатори, вокзали, парки та переходи (наземні, підземні) відповідають вимогам та потребам людей з інвалідністю [3].

Допомога держави є ключовим фактором у розвитку соціального туризму. Наприклад, урядом України було ухвалено «План заходів на 2023-2024 роки зі створення в Україні безбар'єрного простору» на проміжок часу від 2023 до 2030 року. Організацією цих заходів займається команда уряду завдяки підтримці Олени Зеленської – першої леді України. У планах є проведення 472 заходів за участі двадцяти міністерств. Метою та завданням плану є створення безбар'єрного простору в кожній сфері життя людини. Завдяки ініціативі Олени Зеленської у 2021 році було затверджено Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. Це допоможе впоратися з викликами життя, сприятиме відновленню нашої країни та розвитку її як соціального, так і фізичного простору [5].

На території нашої держави діє товариство «Укрпрофтур», що утворилось на основі системи структурних підрозділів профспілкового туризму що існували ще за радянських часів. На сьогоднішній день ця організація об'єднує 77 приватних туристських господарств та надає можливість екскурсійного обслуговування населення України, організації транспортних турів, заходів з оздоровлення, тощо. Спектр представлених послуг зорієнтований на допомогу людям, що постраждали від певних катастроф (як наприклад Чорнобильська), дітей, осіб з обмеженими можливостями, тощо [4].

Щодо участі неурядових громадських організацій. Фонд «Мрія», що зараз активно сприяє допомозі українцям, що постраждали під час збройної агресії Росії, до вторгнення організував благодійні

туристичні поїздки для дітей з онкологічними захворюваннями. Важливу роль відіграє також єврейська громада України, яка за допомогою низки іноземних спонсорів організовує безкоштовні поїздки та екскурсії для дітей та людей похилого віку в різні пори року [1].

Висновок. Станом на сьогодні в Україні проживає досить значна кількість людей з інвалідністю, осіб похилого віку та інших соціально вразливих верств населення, яким необхідна особлива увага державних органів. Україна має значний потенціал для розвитку соціального туризму завдяки своїй культурній та природній спадщині, а також існуючим закладам для комфортного перебування туристів. Однак, для успішного розвитку соціального туризму необхідна підтримка держави та співпраця між відповідними галузями. В Україні є необхідність у створенні спеціальних сайтів, додатків для соціально вразливих верств населення, адаптації екскурсійних маршрутів та інфраструктури для забезпечення повної доступності. Допомога держави та активна участь неурядових організацій є ключовими факторами для розвитку соціального туризму в Україні. За наявною інформацією, вже існують певні кроки у цьому напрямку, але ще багато роботи потрібно зробити для створення безбар'єрного простору та повної доступності для всіх туристів.

Список використаних джерел

1. Благодійний фонд «Мрія»: веб-сайт. URL: <https://dreamfund.zp.ua/index.php/language/uk/>
2. Газета «Голос України». Соціальний туризм в Україні: чи стане він «дизайнером суспільства та двигуном економічного розвитку», 2009, 14 с.
3. Л. М. Якушенко. Актуальні проблеми соціального захисту людей з інвалідністю: аналітична записка серія «Соціальна політика», № 9, 2019.
4. Укрпрофтур. Укрпрофтур - найбільша мережа власних готелів в Україні: веб-сайт. URL: <https://www.ukrtour.pro/>
5. Урядовий портал: веб-сайт. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 р. № 372-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennia-planu-zakhodiv-na-20232024-roky-z-realizatsii-natsionalnoi-strategii-iz-stvorennia-bezbariernoho-prostoru-v-ukraini-na-period-do-2030-roku-i250423-372>